

Erfarne akademikere stormer ind i de små og mellemstore virksomheder

Djøf

Indledning

Virksomheder opererer i stigende grad i en forretningsverden defineret af hård global konkurrence, høj kompleksitet og usikkerhed. Det kan derfor give en forretningsmæssig fordel for private virksomheder i forskellige størrelser at ansætte akademikere, som gennem øget innovation og produktivitet kan bidrage til vækst og beskæftigelse. I denne undersøgelse har Djøf fokus på små og mellemstore virksomheder, der ansætter deres første akademiker.

Ifølge regeringens fremskrivninger vil der komme ca. 118.000 ekstra højtuddannede ud på det private arbejdsmarked frem mod 2030. Det er derfor nødvendigt, at flere virksomheder – både små, mellemstore og store – skruer op for rekrutteringen af akademisk arbejdskraft.

Denne undersøgelse viser, at mange små og mellemstore virksomheder allerede har fået øjnene op for værdien i at ansætte deres første akademiker. Mere end 14.000 små og mellemstore virksomheder (SMV'er) har ansat deres første akademiker i perioden 2011 til 2019. Ydermere indikerer undersøgelsen, at når en lille eller mellemstor virksomhed vælger at ansætte sin første akademiker, så går de ofte efter en erfaren akademiker. Et tegn på, at SMV'er ønsker akademiske medarbejdere med høj selvstændighed, et stærkt netværk og brede professionelle kompetencer.

Analysen er baseret på oplysninger om virksomheder og ansatte fra en række forskellige datakilder. Analysen behandler ansættelser fra 2011 frem til 2019, da 2019 er året for de senest tilgængelige data.

Analysen viser, at

- Samlet set har over 14.000 små og mellemstore virksomheder – de såkaldte SMV'er – ansat deres første akademiker i perioden 2011 til 2019.
- Det er især de mindste SMV'er, som har ansat deres første akademiker. 4 ud af 10 (43 %) af SMV'erne, som har ansat deres første akademiker, har under 10 medarbejdere.
- Særligt mange SMV'er inden for branchen handel og transport har ansat deres første akademiker. 4 ud af 10 (39 %) af SMV'erne, som har ansat deres første akademiker, er inden for handels- og transportbranchen.
- SMV'er ansætter ofte personer med en samfundsvidenskabelig uddannelse som den første akademiker i deres virksomhed. 38 % af akademikere, der ansættes som den første i en SMV, har en samfundsvidenskabelig uddannelsesbaggrund.
- Inden for handel- og transportbranchen har 4 ud af 10 (40 %) af de nyansatte akademikere en samfundsvidenskabelig uddannelse, og inden for branchen ejendomshandel og udlejning har over halvdelen (55 %) af virksomhederne ansat en person med en samfundsvidenskabelig uddannelse som deres første akademiker.
- Den første akademiker, der ansættes i en SMV, har ofte nogle år på arbejdsmarkedet bag sig. Næsten halvdelen (49 %) har minimum 10 års erfaring, og 20 % har 20 års erfaring eller mere. Det tegner et billede af, at de erfarne akademikere er attraktiv arbejdskraft for SMV'er.

Djøf mener

- Det er positivt, at SMV'erne så småt er ved at finde vej til deres første akademiker, for det er veldokumenteret, at højtuddannede medarbejdere skaber vækst og værdi.
- I en tid med mangel på kvalificeret arbejdskraft får virksomhederne kamp til stregen om talent. De store virksomheder, der i forvejen har en stærk tradition for at tiltrække højtuddannede, er foran på point. Derfor skal især SMV'erne lægge sig selen for at gøre sig attraktive overfor akademisk arbejdskraft, hvis de også vil med på vækstvognen.
- Der er behov for at udbrede kendskabet til akademikernes kompetencer i SMV'er. Akademikere med stærke generalistkompetencer kan bidrage til at professionalisere arbejdsgange i SMV'er og bygge bro mellem forskellige fagligheder, så der bliver skabt bæredygtige løsninger og bedre bundlinje i virksomhederne.
- Det er særligt positivt, at mange af SMV'erne har ansat erfarne akademikere. De højtuddannede med mange kilometer i benene kan bidrage selvstændigt fra dag 1 og hurtigt bringe deres know-how, erfaring og netværk i spil i de mindre virksomheder.

Indhold

Indledning	3
Analysen viser, at	4
Djøf mener	5
Over 14.000 SMV'er har ansat deres første akademiker mellem 2011 og 2019	7
Især de mindste SMV'er ansætter deres første akademiker	7
Særligt mange SMV'er inden for handels- og transportbranchen har ansat deres første akademiker	8
Samfundsvidenskabelige akademikere er populære i SMV'er	9
De første akademikere, der ansættes i en SMV, har typisk flere års erfaring	10
Metode	12

Over 14.000 SMV'er har ansat deres første akademiker mellem 2011 og 2019

Tabel 1: Nyansatte akademikere i perioden 2011 til 2019 viser antallet af SMV'er, der i perioden 2011 til 2019 har ansat deres første akademiker. I alt 14.411 SMV'er har ansat deres første akademiker i perioden. Derudover viser tabellen, at der hvert år ansættes mellem 1176 og 1905 akademikere for første gang i SMV'erne.

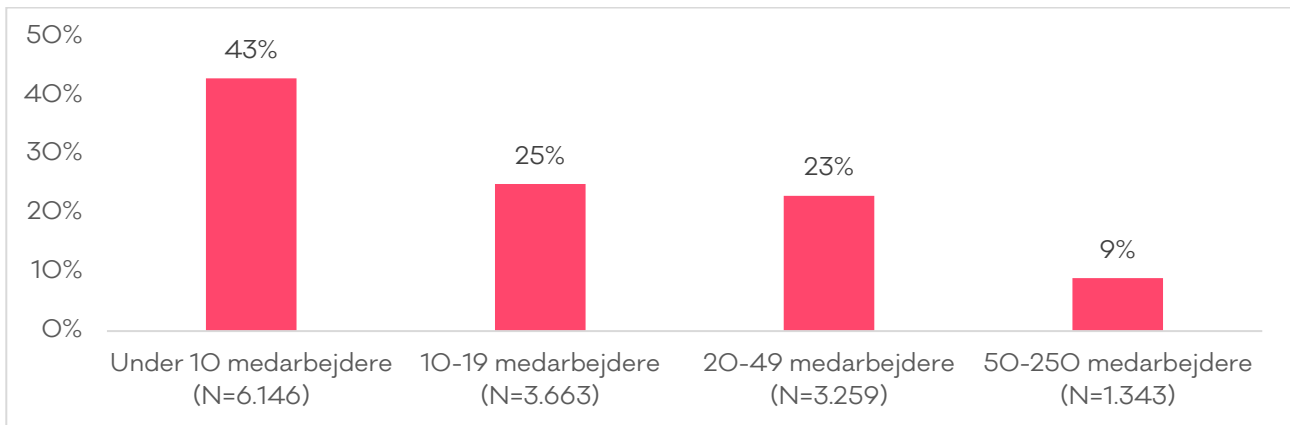
TABEL 1: NYANSATTE AKADEMIKERE I PERIODEN 2011 TIL 2019

	Antal	Andel
2011	1.176	8%
2012	1.409	10%
2013	1.583	11%
2014	1.653	11%
2015	1.696	12%
2016	1.905	13%
2017	1.784	12%
2018	1.675	12%
2019	1.530	11%
I alt	14.411	100%

Især de mindste SMV'er ansætter deres første akademiker

Figur 1 viser størrelsen på SMV'er, der har ansat deres første akademiker. Det fremgår, at det især er de små virksomheder, som har ansat deres første akademiker, idet 4 ud af 10 (43 %) af virksomhederne har under 10 medarbejdere. Væsentligt færre af de mellemstore virksomheder med 50-250 ansatte ansætter deres første akademiker, hvilket med stor sandsynlighed skyldes, at mange af disse virksomheder allerede har en akademiker ansat.

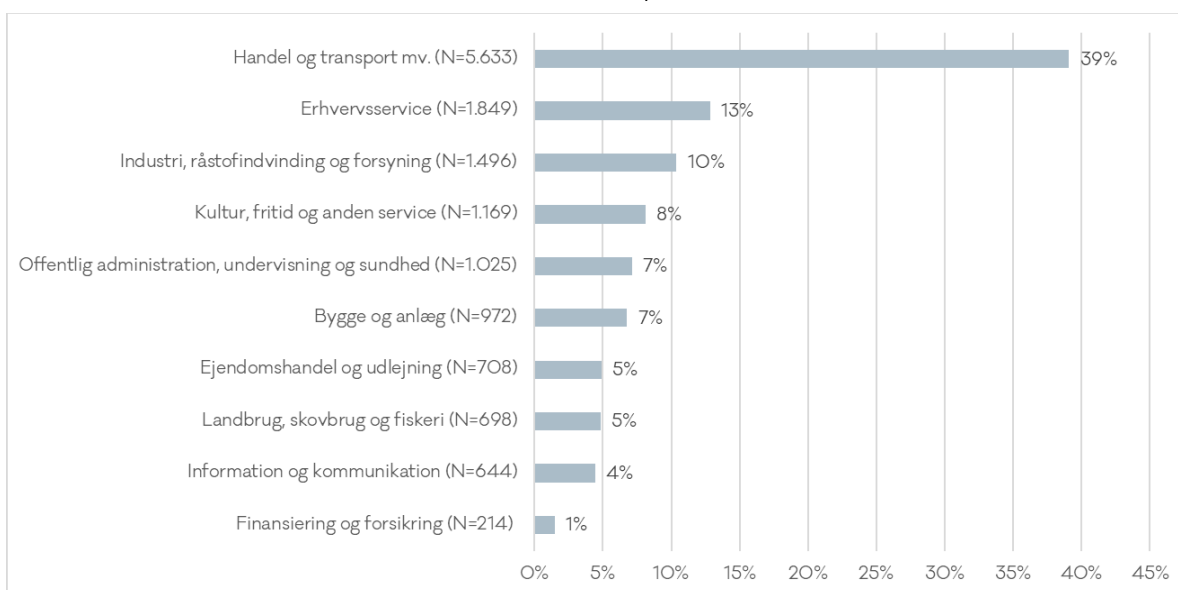
FIGUR 1: AKADEMIKERVIRKSOMHEDER I HELE PERIODEN, OPDELT PÅ VIRKSOMHEDSSTØRRELSE

Særligt mange SMV'er inden for handels- og transportbranchen har ansat deres første akademiker

Figur 2 viser, i hvilke brancher akademikere bliver ansat i SMV'er som den første akademiker. Den branche, hvor absolut flest virksomheder ansætter deres første akademiker, er 'Handel og transport' (39 procent). Herefter følger 'Erhvervsservice' (13 procent) og 'Industri mv.' (10 procent), der også er store brancher. I branchen 'Finansiering og forsikring' er der ikke mange virksomheder, der ansætter deres første akademiker i perioden (1 procent), hvilket formodentligt skyldes, at virksomheder inden for denne branche ofte har akademikere ansat i forvejen.

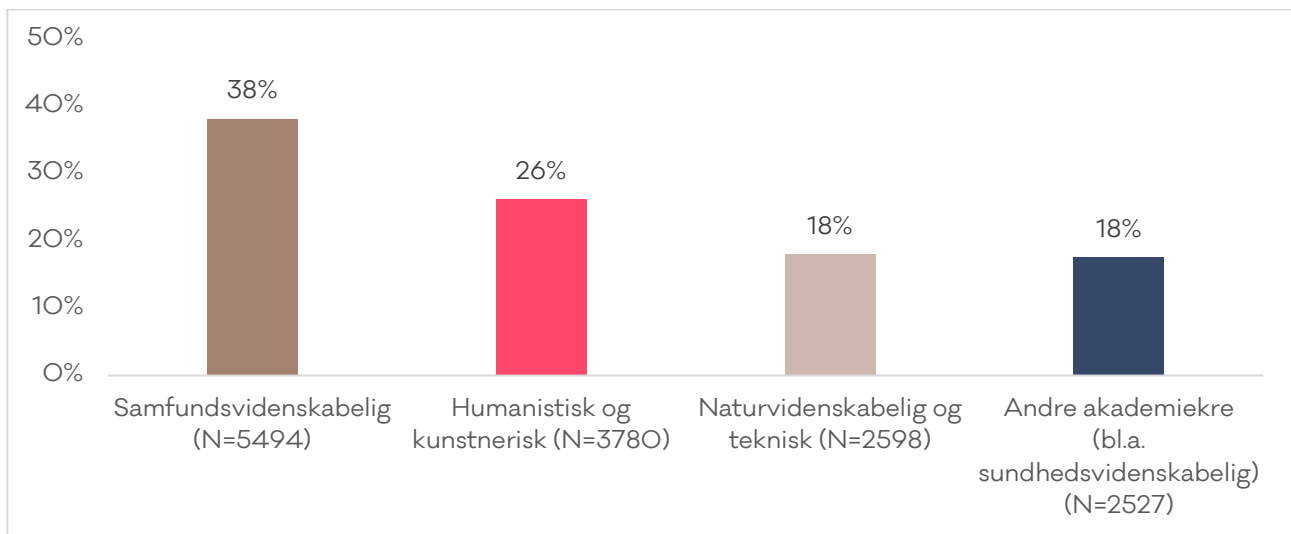
FIGUR 2: AKADEMIKERVIRKSOMHEDER I HELE PERIODEN, OPDELT EFTER BRANCHER

Samfundsvidenskabelige akademikere er populære i SMV'er

Af figur 3 ses det, at akademikere, der ansættes som den første i en SMV, oftest har en samfundsvidenskabelig uddannelsesbaggrund (38 procent) og dernæst en humanistisk eller kunstnerisk uddannelse (26 procent).

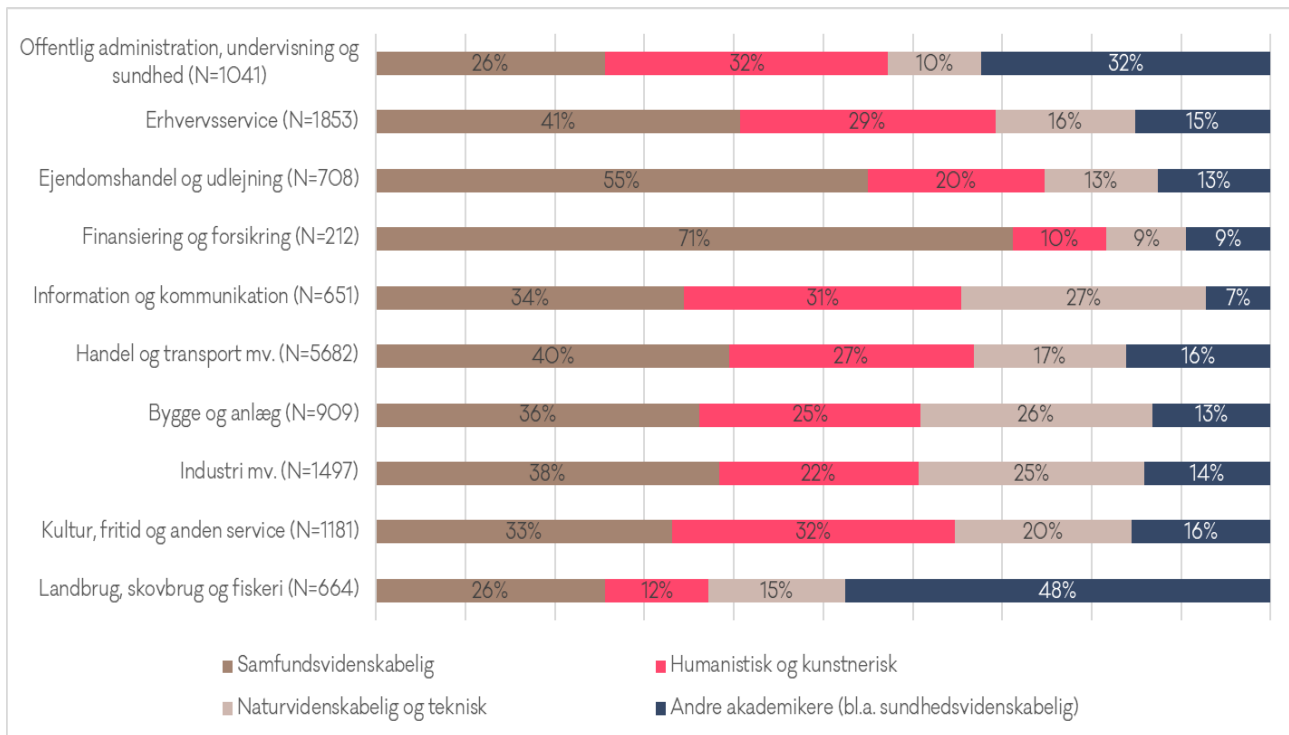
FIGUR 3: NYANSATTE AKADEMIKERE I HELE PERIODE, OPDELT EFTER UDDANNELSESGRUPPE

Figur 4 viser, hvordan ansættelserne i de forskellige brancher fordeler sig i forhold til uddannelsesgrupper. Handel og transport er som sagt den branche med flest nye akademikeransættelser. Inden for denne branche har 4 ud af 10 (40 %) af de nyansatte akademikere en samfundsvidenskabelig uddannelse. Inden for branchen finansiering og forsikring, som i det store billede ikke udgør meget, er hele 7 ud af 10 nyansatte akademikere samfundsvidenskabelige kandidater.

Herudover er der mange nyansatte med en samfundsvidenskabelig baggrund inden for branchen ejendomshandel og udlejning, hvor over halvdelen (55 %) af virksomhederne har ansat en person med en samfundsvidenskabelig uddannelse som deres første akademiker.

FIGUR 4: NYANSATTE AKADEMIKERE I HELE PERIODEN, OPDELT EFTER BRANCHER OG UDDANNELSESGRUPPER

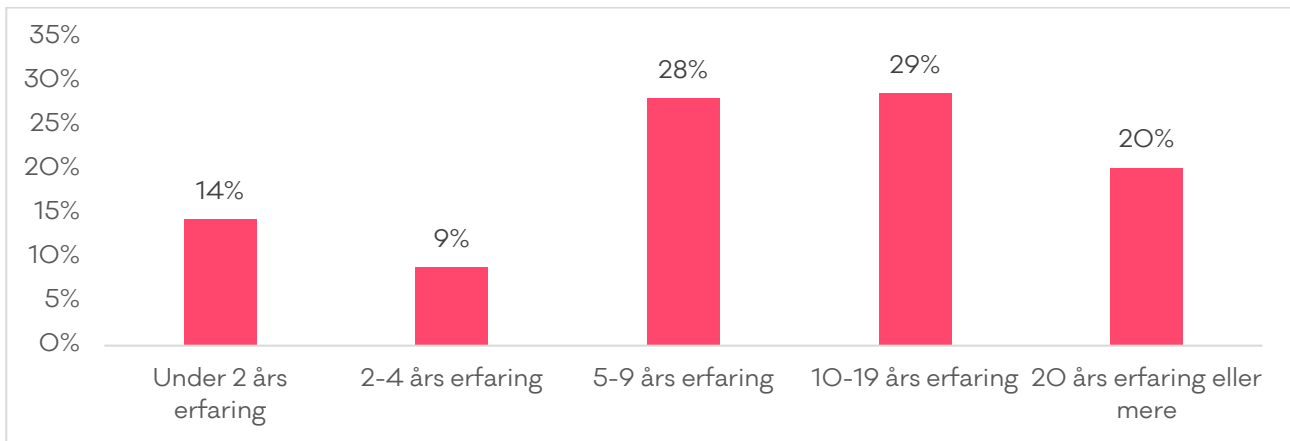

De første akademikere, der ansættes i en SMV, har typisk flere års erfaring

Den akademiker, der ansættes som den første i SMV'erne, har ofte nogle år på arbejdsmarkedet bag sig. Af .

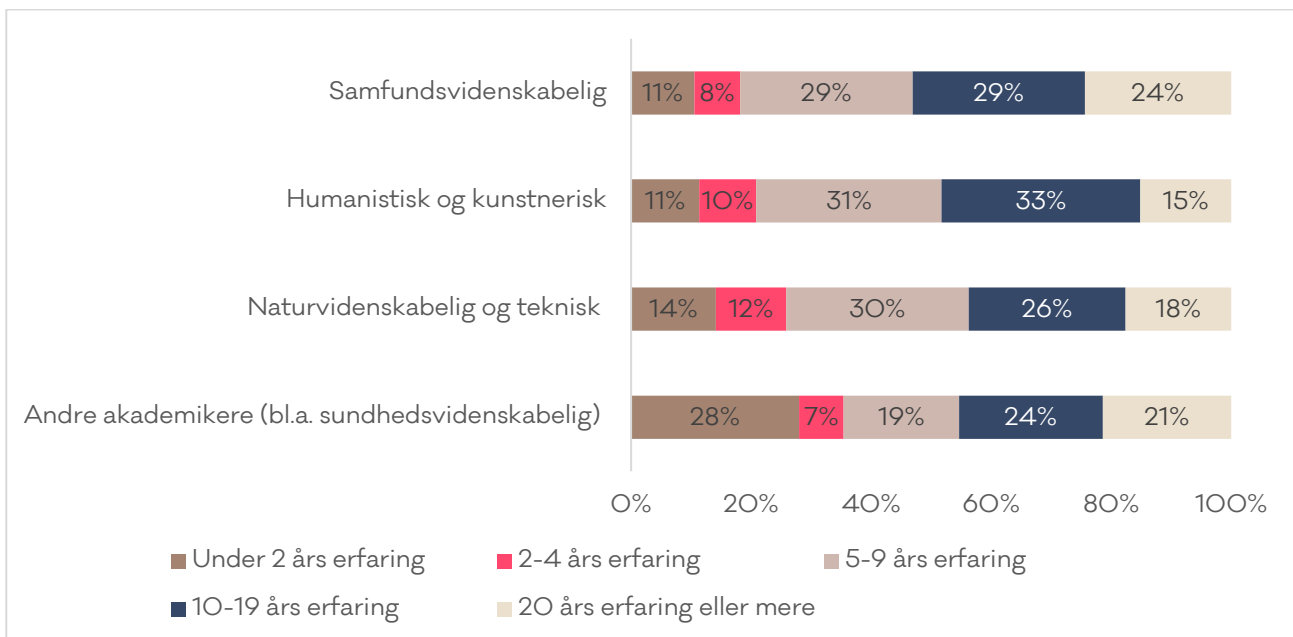
Figur 5: Nyansatte akademikere i hele perioden, opdelt efter erfaring. Ses det, at næsten halvdelen (49 %) af de nyansatte akademikere har minimum 10 års erfaring, og 20 % har 20 års erfaring eller mere. Herudover ses det, at 28 % af de nyansatte akademikere har 5 til 9 års erfaring. Det tegner et billede af, at mange af SMV'erne ønsker at ansætte akademikere med noget erfaring i rygsækken.

FIGUR 5: NYANSATTE AKADEMIKERE I HELE PERIODEN, OPDELT EFTER ERFARING

Figur 6 viser, hvordan akademikernes erfaring fordeler sig inden for uddannelsesgrupperne. I hovedtræk minder de tre uddannelsesgrupper samfundsvidenskab, humanistisk og kunstnerisk samt naturvidenskabelig og teknisk meget om hinanden. Ift. disse tre uddannelsesgrupper fremgår det – i tråd med resultaterne fra figur 5 – at tæt på halvdelen af de nyansatte akademikere har minimum 10 års erfaring, når de ansættes som den første akademiker i en SMV. Blandt de nyansatte samfundsvidenskabelige akademikere har hhv. 29 % 10 til 19 års erfaring, og 24 % har over 20 års erfaring.

FIGUR 6: NYANSATTE AKADEMIKERE I HELE PERIODEN, OPDELT EFTER ERFARING OG UDDANNELSESBAGGRUND

Metode

Analysen baserer sig oplysninger om virksomheder og ansatte fra en række forskellige registre.

Vi trækker på registerdata fra Danmarks Statistik via forskeradgangen. Data indeholder data for alle virksomheder, der i perioden 2008 til 2019 har været registeret som en SMV, og data for individer, der i samme periode har været ansat i en SMV.

Udgangspunktet for det samlede datagrundlag er IDA-registeret, som er en totaldækkende database over individer og virksomheder. Individer kan dermed beskrives på baggrund af den virksomheder, de er ansat i, ligesom virksomheder kan beskrives på baggrund af oplysninger om dets ansatte. Andre ekstra individuelle karakteristika kobles på via PNR-numre, mens ekstra virksomhedskarakteristika kobles på via CVR-numre.

Grundpopulationen af individer er fra start begrænset til at være personer, der minimum én gang i observationsperioden har været ansat i en privat SMV. Fra UDDA hentes information om individernes højeste fuldførte uddannelse, der dermed identificerer de virksomheder, der har ansat en akademiker i perioden. Fra BEF hentes oplysninger om alder og køn, og fra IDAP hentes information om individernes samlede antal år som lønmodtagere, dvs. deres samlede arbejds erfaring. Alle oplysninger bruges aggregeret til at beskrive virksomhedernes ansatte i gennemsnitlige termer. For virksomhederne, der på et tidspunkt ansætter en akademiker for første gang, indgår oplysninger på individniveau igen for den ansatte akademiker.

Årene 2008-2010 fremgår ikke af diverse tabeller og figurer i undersøgelsen, da identifikationen af SMV'er, som hyrer deres første akademiker, vurderes ud fra, om en virksomhed ikke har haft en akademiker de foregående tre år. 2011 er det første år, hvor vi kan identificere, hvilke SMV'er der hyrer deres første akademiker.

Populationen af virksomheder udgøres af virksomheder, der på et tidspunkt fra 2008 til 2019 har haft maksimalt 250 ansatte. Antallet af ansatte er nemlig det, der afgør, om virksomheden hører ind under definitionen 'små og mellemstore virksomheder'. Virksomhedsoplysningerne tager udgangspunkt i den generelle firmastatistik, FIRM, som indeholder en lang række økonomiske, beskæftigelses- og regnskabsmæssige oplysninger om virksomhederne. Bl.a. bruges oplysninger om virksomhedernes omsætning, årsværk og alder. Fra IDAS hentes information om virksomhedernes geografiske placering og antal gengangere i forhold til året før. Det samlede datagrundlag indeholder en lang række årlige observationer om virksomhedernes omsætning, beliggenhed osv. samtidig med, at det indeholder information om medarbejderne i virksomheden, f.eks. kønsfordelingen, gennemsnitlige alder og timeløn. For at få det endelige analysedatasæt lægges følgende restriktioner ned over data:

- 1) For alle virksomheder og individer skal der være henholdsvis et gyldigt CVRNR og PNR. Uden disse oplysninger er det ikke muligt at koble yderligere information på hverken individer eller virksomheder.
- 2) Alle individers uddannelsesstatus skal ligeledes være tilgængelig, da dette er nødvendigt for identifikationen af akademikere (observationer for indvandreres medbragte uddannelsesoplysninger slettes også, både besvarede og imputerede oplysninger).
- 3) Virksomheder skal som minimum kunne observeres i fire på hinanden følgende år for at indgå i analysen, hvilket svarer til tre år inden en potentiel ansættelse af en akademiker og et år med.
- 4) Virksomheder med færre end tre ansatte udelades for at undgå indflydelse fra helt små virksomheder.
- 5) Virksomheder, der har haft en akademiker ansat i hele perioden, sorteres fra, da de ikke er relevante for analysen.

Djøf

Gothersgade 133
1123 København K
33 95 97 00

djoef@djoef.dk
djoef.dk